

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže rozhodl ve správním řízení zahájeném dne 31.května 2000 z vlastního podnětu podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve spojení s § 12 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., ve věci možného porušení § 3 odst. 1 tohoto zákona účastníky řízení, jimiž jsou:

1. Bupak Obaly a.s., Papírenská 41,370 52 České Budějovice, IČO 45022534 zastoupená Ing. Jiřím Jandou, předsedou představenstva a generálním ředitelem, na základě plné moci ze dne 31.5.2000,
2. MODEL OBALY a.s., Těšínská 102, 746 01 Opava, IČO 49192944 zastoupená JUDr.Janem Skřípským, Ph.D., advokátem, na základě plné moci ze dne 4.6.2000,
3. AssiDomän Packaging Česká republika s.r.o., Skandinávská 1000, 267 53 Žebrák, IČO 25105582, zastoupená ing.Peterem Horákem, jednatelem společnosti,
4. Kappa Karton Morava, s.r.o., 747 41 Žimrovce, IČO 47675080 zastoupená Mgr. Rudolfem Grochalem, advokátním koncipientem, na základě plné moci ze dne 26.6.2000,
5. OBALEX s.r.o., Teplická 109, 407 01 Jílové u Děčína, IČO 44222882,
6. THIMM Obaly, k.s., U Nádraží, 277 16 Všetaty, IČO 49546694, zastoupená Mgr. Pavlem Pravdou, na základě plné moci ze dne 20.7.2000,

t a k t o :

1. Účastníci řízení, a to společnosti Bupak Obaly a.s., Papírenská 41,370 52 České Budějovice, MODEL OBALY a.s., Těšínská 102, 746 01 Opava, AssiDomän Packaging Česká republika s.r.o., Skandinávská 1000, 267 53 Žebrák, Kappa Karton Morava, s.r.o., 747 41 Žimrovce, OBALEX s.r.o., Teplická 109, 407 01 Jílové u Děčína a THIMM Obaly, k.s., U Nádraží, 277 16 Všetaty, porušili ustanovení §3 odst.1 zákona č. 63/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tím, že jednali ve vzájemné shodě při projednávání zvýšení cen obalů z vlnité lepenky se svými odběrateli, neboť těmto odběratelům navrhovali shodně od data 1.4.2000 zvýšení ceny s cílem dosáhnout průměrného zvýšení až o 15 %, čímž realizovali svůj záměr vyplývající z tiskové zprávy, zpracované společností THIMM Obaly, k. s., která byla podkladem pro novinový článek, uveřejněný

dne 16.března 2000 v deníku Hospodářské noviny pod názvem, citace: „*Lepenkové obaly budou od dubna dražší*“. Pokračování v tomto jednání, které na trhu obalů z vlnité lepenky v České republice narušilo hospodářskou soutěž, se účastníkům řízení podle ustanovení §11 odst.1 písm. d) zákona č.63/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zakazuje,

2. za porušení zákazu uvedeného v § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů se účastníkům řízení ukládá v souladu s § 11 odst. 1 písm. h) a § 14 odst. 4 téhož zákona pokuta v této výši:
 - společnosti Bupak Obaly a.s., Papírenská 41,370 52 České Budějovice, 2 300 000,- Kč (slovy: dva miliony tři sta tisíc korun českých),
 - společnosti MODEL OBALY a.s., Těšínská 102,746 01 Opava, 2 000 000,- Kč (slovy: dva miliony korun českých),
 - společnosti AssiDomän Packaging Česká republika s.r.o., Skandinávská 1000, 267 53 Žebrák, 400 000,- Kč (slovy: čtyři sta tisíc korun českých),
 - společnosti Kappa Karton Morava, s.r.o., 747 41 Žimrovice, 1 000 000,- Kč (slovy: jeden milion korun českých),
 - společnosti OBALEX s.r.o., Teplická 109, 407 01 Jílové u Děčína, 1 500 000,- Kč (slovy: jeden milion pět set tisíc korun českých),
 - společnosti THIMM Obaly, k.s., U Nádraží, 277 16 Všetaty, 600 000,- Kč (slovy: šest set tisíc korun českých).

Pokuta je splatná do 10 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže u České národní banky, pobočka Brno, číslo účtu 3754-24825-621/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol DIČ účastníka řízení.

Odůvodnění

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „úřad“) zahájil dne 31.5.2000 z vlastního podnětu správní řízení s účastníky řízení Bupak Obaly a.s., Papírenská 41,370 52 České Budějovice (dále jen „Bupak“) a MODEL OBALY a.s., Těšínská 102, 746 01 Opava (dále jen „MODEL“) ve věci možného porušení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. (dále jen „zákon“). Dopisem ze dne 16.6.2000 byl okruh účastníků správního řízení rozšířen o společnosti AssiDomän Packaging Česká republika s.r.o., Skandinávská 1000, Žebrák (dále jen „AssiDomän“), Kappa Karton Morava, s.r.o., Žimrovice (dále jen „Kappa“), OBALEX s.r.o., Teplická 109, Jílové u Děčína (dále jen „OBALEX“) a THIMM Obaly, k.s., U Nádraží, Všetaty (dále jen „THIMM“), neboť dosavadní zjištění nasvědčovala možnému porušení zákona i ze strany těchto čtyřech subjektů. Bylo zejména zjištěno, že v době před datem 1.4.2000 docházelo mezi všemi společnostmi ke vzájemným kontaktům v rámci společných jednání souvisejících s připomínkováním zákona o odpadech a při jednáních Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky v České a Slovenské republice apod.

Správní řízení bylo zahájeno pro podezření, že účastníci řízení uzavřeli dohodu o cenách, nebo jednali ve vzájemné shodě při stanovení prodejní ceny papírenských výrobků.

Zjištěné skutečnosti a důkazy

K podezření, že mezi účastníky řízení došlo k uzavření cenové dohody, případně, že tito účastníci jednali ve vzájemné shodě při zvyšování ceny papírenských výrobků od data 1.4.2000, dospěl úřad po rozboru novinového článku, uveřejněného v deníku Hospodářské noviny dne 16.3.2000 pod názvem (citace): „*Lepenkové obaly budou od dubna dražší.*“ (konec citace). V novinovém článku byl uveden následující text (citace): „*O dvanáct až patnáct procent vzrostou průměrné ceny výrobků z vlnité lepenky od 1. dubna letošního roku. Výrobci obalů z vlnité lepenky tak reagují na dramatický růst cen papíru na světových trzích a zvýšení cen energií. na zdražení své produkce se shodli všichni tuzemští výrobci – firmy THIMM Obaly. Kappa Karton Morava, Obalex, AssiDomän a Model Opava.*“ (konec citace), (str. 1 spisu). V průběhu správního řízení bylo dále zjištěno, že novinový článek uvedený shora byl otištěn na základě tiskové zprávy zpracované společností THIMM, odsouhlasené a připomínkové Ing. Jiřím Jandou, generálním ředitelem a předsedou představenstva společnosti Bupak (viz. str.145 spisu). Úplné znění připomínkové tiskové zprávy je založeno ve spisu na str.457. Zveřejnění uvedené tiskové zprávy zajistila slečna ing. Veronika Boříková, pracovnice společnosti EKLETIK Communications, s.r.o., se sídlem v Praze, se kterou společnost THIMM v oblasti propagace spolupracuje (viz výslech svědkyně ing.Boříkové, str.453 spisu). Ve věci uveřejnění článku kontaktovala tato pracovnice AssiDomän – jednatele společnosti Ing Horáka (viz Protokol o soupisu sepsaných dokumentů..... ze dne 23.6.2000, str.733 spisu), dále Obalex – obchodního ředitele a jednatele společnosti ing .Myslivce (viz Protokol o soupisu převzatých dokumentů... ze dne 27.6.2000, str. 785 spisu). Jak z uvedeného protokolu vyplývá, byl ing.Myslivec v této věci kontaktován též redaktorkou Hospodářských novin, které byla tisková zpráva ve věci ke zveřejnění předána. Ing. Boříková dále kontaktovala společnost Kappa – jednatele pana Veselého (viz Protokol o soupisu převzatých dokumentů.... ze dne 21.6.2000, str.494 spisu). Pan Veselý v uvedeném protokolu uvedl, že ing.Boříkovou byl ve věci telefonicky kontaktován po dobu asi 20 minut a sdělil jí, že záměr společnosti je zvýšit ceny od 1.4.2000 o 10 –15%. V průběhu správního řízení bylo dále zjištěno, že články s obdobným obsahem, jako byl uvedený článek v Hospodářských novinách byly též otištěny v Severočeských novinách (16.3.2000) a v odborném časopisu Marketing & Média (3.4.2000) – viz str. 464 a 465 spisu.

V rámci šetření byly v jednotlivých společnostech účastníků řízení a v dalších institucích zajištěny níže uvedené doklady.

Bupak- 31.5.2000 v sídle společnosti - vývoj cen vlnité lepenky (dále jen „VL“) v materiálu označeném jako „*Vyráběné druhy vlnité lepenky*“- str.112 –113 spisu. Z materiálu vyplývá, že v měsíci dubnu 2000 došlo ke zvýšení ceny VL. Ing. Jandou připomínkový text tiskové zprávy jako podklad pro zveřejnění v denním tisku obsahuje str.145 spisu.

MODEL – 31.5.2000 materiál s názvem: „*Porada Kernteam dne 13.3.2000*“, kde je pod bodem 4) Příprava zvýšení cen, uvedeno, citace: „ - *Sb informoval o jednání v rámci slovenské části SPPaC, - ma informoval o jednání české části. Předpokládané zvýšení cen bude 12-15% v kartonáži a 12% v tabulích. Toto zvýšení odpovídá nárůstu cen surovin, - platnost zvýšení cen je nejpozději od 1.4.2000.*“ Vysvětlivky – Sb je Patrick Schwab, vedoucí obchodního zastoupení v Martině, ma je Pavel Matýsek, vedoucí prodeje – viz protokoly o výsleších svědků Pavla Matýska a Ing. Radovana Wicha (str.472 –481 spisu). SPPaC je Svaz průmyslu papíru a celulózy. Materiál, označený SKUPINA – MODEL FRW 60,

Měsíční zpráva za období únor 2000, str.231 spisu, kde se v poslední větě na uvedené straně uvádí, citace: „*Důsledné prosazení navýšení cen od 1.4.2000 v prům. o 12%.*“, konec citace. Dále potom text dopisu, rozesílaného ing. Wichou – vedoucím marketingu, zákazníkům, v němž jsou zákazníci informováni o nutnosti zvyšování ceny obalů z VL od 1.4.2000 (str. 250 spisu).

Materiály zajištěné v sídle Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky ve Slovenské republice a v České republice v Bratislavě dne 6.6.2000. Zápis z jednání uskutečněného dne 22.2.2000 v Kamenném mlýně u Bratislavy, z kterého vyplývá, že v rámci jednání bylo ing.Wichou (MODEL) navrženo, aby se ohledně růstu cen vstupních materiálů, které nepříznivě ovlivní ceny obalů, dal do tisku článek (str. 424 spisu). Jednání byli přítomni zástupci pěti účastníků řízení, mimo THIMM, jak vyplývá z prezenční listiny (str. 426 spisu). Ze zápisu z jednání, uskutečněného dne 16.5.2000 v Kamenném mlýně u Bratislavy vyplývá, že, citace: „*Ing.Zwetler informoval, že Obalex s.r.o. zpracoval grafy vývoje cen papíru. Sekretariát tento materiál po obdržení rozešle členům.*“, konec citace, (str. 431 spisu).

Kappa – podklady převzaté dne 21.6.2000 v sídle společnosti – materiál nazvaný: „*Zápis č.3/00 z operativní porady managementu společnosti ze dne +8.3.2000.*“, str. 542 – 544 spisu. Pod bodem 2/ uvedeného materiálu, označeném jako „*Informace vedení*“, uvedl jednatel společnosti pan Veselý, citace: „*zvýšení cen papíru má dopad na zvýšení cen u kartonáže o 12-15%, u tabulí o 12%.*“, konec citace. Další podklady, které byly v rámci šetření ve správním řízení zajištěny jsou následující. Dopis obchodního ředitele společnosti Velamos, a.s. Sobotín pana Nováka, ze dne 13.dubna 2000, kterým reaguje na oznámení Kappa ve věci zvýšení cen od 1.4.2000. (str. 553 spisu). Materiál označený jako „*Měsíční porada obchodnu č.3 konaná dne 17.3.2000*“, jedná se o přesnou citaci. V rámci porady uvedl p. Veselý, citace: „*naše zvýšení cen musí být v rozsahu 12-15%, aby to bylo efektivní, informace od zákazníků musí hned směřovat na VOS*“, konec citace. Ing.Römer (vedoucí obchodního úseku) zdůraznil, citace: „*Základní postup pro realizaci zvýšení cen. 1) Dopis o zvýšení cen surovin musí obdržet všichni zákazníci. 2) Veškeré aktuální ceny KVL zvýšit min. o 12 –15% s platností od 1.4.2000,*“ konec citace.(str. 595 spisu). Ing Römer v zápise z „*Měsíční porady obchodu č.4 konané dne 14.4.2000*“, konstatuje, že, citace: „*vývoj na trhu –zvyšování cen – prozatím se daří +12% - nové ceníky*“

THIMM - 22.6.2000 v sídle společnosti – text tiskové zprávy jako podkladu pro novinový článek s názvem „*Lepkové obaly budou od dubna dražší*“, uveřejněný dne 16.3.2000 v Hospodářských novinách, jehož zveřejnění THIMM zajistil prostřednictvím společnosti EKLETIK Communications, s.r.o., se sídlem v Praze (ing.Boříkové), str. 457 spisu, zápis z porady obchodního oddělení s názvem „*Téma: Porada obchodního odd.*“ ze dne 6.3.2000. Zápis vyhotovil Martin Hejl vedoucí obchodního úseku. (str.660 spisu). V bodě 1. Nárůst cen papíru, tohoto zápisu, se uvádí, že od 1.4.2000 dojde ke zdražení cca o 12-15%, dále je v zápisu uvedena informace o možnosti kontaktování zákazníků za účelem jejich seznámení se zvýšením cen.

AssiDomän - 23.6.2000 v sídle společnosti - zápis z porady obchodních zástupců ze dne 28.4.2000 (sales meeting), v rámci porady bylo konstatováno, že průměrná dosažená úroveň navýšení cen +8% nepokrývá zcela nárůst cen papíru, z čehož vyplývá snížení efektivnosti (str. 752 spisu). Vzor dopisu, kterým byli zákazníci upozorněni na zvyšování cen obalů od 1.4.2000 (str.758 spisu).

OBALLEX – 27.6.2000 v sídle společnosti - podklad „*Zpráva o vývoji prodejních cen tabulí pro export, tuzemský trh včetně našich satelitů*“. Ze zprávy ze dne 24.3.2000 vyplývá, že ceny tabulí z VL byly v hospodářském středisku 521 (Boletice) zvednuty s platností

od 1.4.2000 v tuzemsku, v porovnání s cenami platnými k 1.1.2000, o 11,6%.(str.812 spisu). Z „*Materiálu na poradu GRŘ dne 10.4.2000*“ vyplývá, že ceny obalů ve středisku Lovobal byly zdraženy o 3-15% dle zákazníka (str.813 spisu), ze společnosti *OBALLEX s.r.o.*“, zpracované vedením divize Radějov, vyplývá, že většina zákazníků byla dopisem informována o zdražení od 1.4.2000 s tím, že navýšení cen výrobků bylo upraveno podle druhu výrobku a zákazníka o 8 až 12% (str. 814 spisu). Pracovníkům úřadu byly dále předloženy dopisy obchodním partnerům, odeslané ze závodu Jílové dne 27.3.2000, týkající se zvyšování cen od 1.4.2000 (str. 820 a 821 spisu). Materiál s názvem „*Porovnání cen vybraných zákazníků s cenou po zdražení*“. Jedná se o materiál závodu Boletice s vyznačením dosaženého zvýšení ceny (str. 895–898 spisu).

Výpovědi svědků, vyjádření vedoucích pracovníků účastníků řízení

Úřad v rámci správního řízení vyslechl 7 svědků. Jednalo se o pracovníky účastníků řízení nebo o osoby, které mají k projednávanému případu určitou vazbu.

Svědčce Ingrid Hlinková, zaměstnaná jako asistentka jednatele ve společnosti THIMM do protokolu o výsledku svědka (str. 449-452 spisu) na otázku úřadu, z jakého důvodu byla tisková zpráva jako podklad pro uveřejnění článku v Hospodářských novinách s názvem „*Lepkové obaly budou od dubna dražší*“ zaslána do Bupaku, odpověděla, citace: „*Pan Handkammer chtěl, aby se na článek podíval p.Janda jako předseda Svazu výrobců vlnité lepenky.*“, konec citace. Na další otázku úřadu, kdo rozhodl o napsání tiskové zprávy svědkyně odpověděla, citace: „*O napsání rozhodl pan Handkammer. Nejednalo se o moji iniciativu.*“. Pro vysvětlení je třeba doplnit, že pan Handkammer je jednatelem společnosti THIMM.

Dále byla vyslechnuta Ing. Veronika Boříková, pracovnice společnosti EKLEKTIK Communications, s.r.o., do jejíž pracovní náplně patří zajišťování tiskových konferencí, dodávání tiskových zpráv, zajišťování kontaktu mezi klienty a novináři apod. Ve své svědecké výpovědi ze dne 8.6.2000 uvedla, že její zaměstnavatel je společností, která zajišťuje pro své klienty služby, které odpovídají její pracovní náplni, jak je uvedeno shora. Na dotaz úřadu, zda napsala novinový článek uveřejněný dne 16.3.2000 v Hospodářských novinách s názvem „*Lepkové obaly budou od dubna dražší*“, odpověděla, citace: „*Ne, tiskovou zprávu v hrubých rysech jsem dostala od THIMM od sl.Hlinkové, stylisticky upravila a poskytla ke zveřejnění mediím.Články pro uveřejnění v tisku jsem nepsala, poskytla jsem novinářům tiskovou zprávu.*“, konec citace. Na další dotaz, kdo chtěl zveřejnit zprávu, jmenovaná odpověděla, citace: „*Společnost THIMM požádala o zveřejnění zprávy.*“, konec citace. Na dotaz úřadu, zda svědkyně napsala text v článku, citace: „*Na zdražení své produkce se shodli všichni tuzemští výrobci.....*“, konec citace, odpověděla takto. „*Ne, zprávu v podobě, jak byla mnou napsána, jsme rozeslali také do Hospodářských novin. Volala mi redaktorka Rybáková, s tím, že musí uvést informační zdroj. Údajně se nedovolala do THIMMu, takže uvedla jako informační zdroj mě. Slovíčko „shodli“ považuji za chybu, neboť v naší tiskové zprávě se neobjevilo. Jak mi sdělila D.Rybáková, byla moje tisková zpráva jediným informačním zdrojem faktů pro napsání článku. Na důkaz toho, že slovíčko „shodli“ se v textu, který jsme předali mediím, nevyskytuje, předkládám složku Media monitoring pro společnost THIMM (zvyšování cen papíru).V této složce jsou zastoupeny mj. články, které reagují na naši tiskovou zprávu. Z jejího obsahu vyplývá, jak naši tiskovou zprávu zpracovala ostatní media. Pokud se týká kontaktů s ostatními výrobci vlnité lepenky, některé jsem obtelefonovala a to na základě požadavků z některých deníků, které požadovaly kromě mne ještě další informační zdroj. Dotazovala jsem se těchto výrobců,zda na ně mohu dát kontakt v této souvislosti mediím, kterým výrobcům jsem volala už si nepamatují.*“, konec citace.

K výpovědi svědkyně úřad konstatuje, že skutečně slovíčko „shodli“ není obsaženo v textu dalších novinových článků otištěných v denním tisku v této souvislosti, viz. složka Media monitoring (str.459 –466) a nebylo obsaženo ani v textu tiskové zprávy, kterou společnost THIMM předložila společnosti Bupak k připomínkování (viz strana 146-147 spisu). Tato skutečnost však vzhledem k obsahu tiskové zprávy předané společností THIMM médiím a dalším skutečnostem zjištěným ve správním řízení není rozhodující pro posouzení případu.

Dalšími svědky, kteří byli ve správním řízení vyslechnuti byli vedoucí pracovníci společnosti MODEL Pavel Matýsek (vedoucí prodeje) – str.472 –476 spisu a ing.Radovan Wicha (vedoucí marketingu) – str.477–481 spisu.

Pavel Matýsek k dotazu úřadu, zda se v letech 1999 a 2000 zúčastnil nějakých jednání za účasti zástupců ostatních výrobců VL (tuzemských, případně i zahraničních), kde by se řešila problematika nárůstu ceny papíru jako vstupního materiálu pro výrobu lepenky, případně kdy a kde se takové jednání uskutečnilo a kdo se ho zúčastnil, odpověděl, citace: *„Vzpomínám si, že jsem se jedenkrát zúčastnil jednání, kde se řešil zákon o odpadech a tato záležitost proběhla čistě informativně, jednání se uskutečnilo začátkem tohoto roku. Jednání bylo jednáním Svazu výrobců vlnité lepenky, papíru a celulózy. Nepamatuji se, kteří zástupci, kterých společností se zúčastnili. Na takovém jednání jsem byl poprvé v životě.“*, konec citace.

Na stejný dotaz úřadu odpověděl ing.Radovan Wicha takto, citace: *„Jednání jsem se zúčastnil několika a to z titulu odpovědnosti za přípravu opatření k naplnění zákona o odpadech.Určitě se mluvilo o růstu cen materiálu. Jednání byla v rámci sekce Svazu průmyslu papíru a celulózy, zúčastnili se jí jen výrobci obalů z vlnitých lepenek. Jednání jsou nepravidelná, podle potřeby.Poslední jednání se uskutečnilo koncem května 2000, letos těchto jednání bylo asi 5. Jednání se konají většinou v Praze v sídle Svazu průmyslu papíru a celulózy.a v sídle časopisu Papír a celulóza. Jedno z těchto jednání bylo mimo Prahu, ve Vídni.“*, konec citace.

Z výše uvedených výpovědí vyplývá, že v době před 1.4.2000, tedy v době před tím, než mělo dojít ke zvýšení cen obalů z VL dle tiskové zprávy THIMM, která byla podkladem pro novinový článek v Hospodářských novinách, uveřejněný dne 16.3.2000, docházelo ke vzájemným kontaktům mezi účastníky řízení v rámci připomínkování zákona o odpadech, kde se projednávala otázka nárůstu cen vstupních surovin pro výrobu VL, což je problematika přímo determinující cenovou politiku výrobců a zpracovatelů VL vůči jejich odběratelům při prodeji svých výrobků (obalů z VL). Jestliže se tedy projednávala na těchto jednáních i otázka nárůstu cen vstupních surovin, je logické, že se musela hledat i společná východiska z nežádoucího vývoje, i když svědci tuto skutečnost nepotvrdili. V opačném případě by diskuse na této úrovni o nárůstu cen vstupních surovin neměla pro účastníky jednání žádný význam.

V zápisu z „Porady Kernteamu dne 13.3.00“, který zapsal ing.R.Wicha, je pod bodem 4 uvedeno: *„Příprava zvýšení cen. Sb informoval o jednání v rámci slovenské části SPPaC, ma informoval o jednání české části. Předpokládané zvýšení cen bude 12-15% v kartonáži a 12% v tabulích. Toto zvýšení odpovídá nárůstu cen surovin. Platnost zvýšení cen je nejpозději od 1.4.2000.“* K objasnění tohoto bodu zápisu byla panu Matýskovi položena úřadem otázka, citace: *„Kdy a kde se uskutečnilo jednání české části, kdo se jednání zúčastnil?“*. Na položenou otázku jmenovaný odpověděl, takto, citace: *„Mám na starosti část Severní Morava, Jižní Morava a Východní Čechy.Informuji o tom, co se děje v regionu. Informoval jsem o pohledávkách a tom, o kolik by se měly zvýšit ceny výrobků v mém regionu, tak , aby výroba nebyla ztrátová, abychom neskončili ve ztrátě. Českou částí není myšlena v zápise celá Česká republika, ale uvedené jen tři regiony.“*, konec citace.

Vzhledem ke skutečnosti, že úřad dospěl k závěru, že odpověď svědka není věrohodná, neboť logicky z obsahu předmětného bodu zápisu vyplývá, že se zřejmě někdy uskutečnilo jednání české části výrobců VL a toto jednání proběhlo v návaznosti na existenci Svazu průmyslu papíru a celulózy, byla položena svědku ing.Radovanu Wichovi následující otázka. „*Pane svědku, mohl byste, prosím, objasnit slovní spojení uvedené v bodě 4 v zápisu z porady Kernteamu z 13.3.2000, kde se uvádí jednání v rámci slovenské části SPP a C a jednání české části SPP a C? Byla na jednání Kernteamu dne 13.3.2000 podána informace o tom, kdy a kde se uskutečnilo jednání české části, kdo se jednání zúčastnil?*“ Svědek na položenou otázku odpověděl, citace: „*Předpokládám, že se jedná o slovenské výrobce a o české výrobce vlnitých lepenek. Domnívám se, že to bylo v Praze, neboť p.Matýsek se jednoho z těch jednání zúčastnil.*“, konec citace. Vyjádření ing.Wicha v této věci je důležité, neboť, ing. Wich pořizoval zápis z této porady a je logické, že si mohl pamatovat o čem svědek. Matýsek skutečně hovořil a poté podstatné z jeho informace zapsal do zápisu.

Na další otázku úřadu, týkající se úspěšnosti realizace zvýšení ceny výrobků od 1.4.2000, odpověděl svědek Matýsek následovně, citace: „*Ke zvýšení cen došlo. Došlo k tomu v návaznosti na nárůst cen vstupních surovin, které se muselo promítnout do konečné ceny výrobků. Nárůst se pohybuje kolem 8% cca.*“, konec citace.

Na obdobnou otázku odpověděl svědek ing. Wicha takto, citace: „*Skutečné zvýšení cen neodpovídá zvýšení 12-15%, je nižší, asi 7až 8%. Trend zvyšování cen vstupních materiálů pokračuje.*“, konec citace.

Dalším svědkem, který byl v rámci šetření úřadem vyslechnut byl pan Jens Handkammer, jednatel společnosti THIMM (str. 962–967 spisu), který se k výsledku dostavil s překladatelem panem Mgr.Pavlem Pravdou. Na dotaz úřadu „*Kdo dal příkaz k tomu, aby paní Hlinková poslala návrh tiskové zprávy ing. Jandovi do Bupaku?*“, byla odpověď svědka pana Jense Handkammera následující, citace: „*Já*“, konec citace. Na otázku úřadu: „*Z jakého důvodu?*“, svědek odpověděl následovně, citace: „*Chtěl jsem pana Jandu požádat, aby zprávu jazykově korigoval a to jako předseda Svazu papíru a celulózy.*“ Dále na otázku úřadu „*Jak jste získal informaci, že ostatní výrobci budou zvedat cenu výrobků z vlnité lepenky o 12-15%?*“, jmenovaný odpověděl, citace: „*Tyto informace spočívají pouze na interních zjišťováních společnosti THIMM, mluvíme o průměrném zvýšení cen vlnité lepenky o 12 až 15% a bylo úmyslně zvoleno slovo „průměrně“. Údaj je vztažen na celoevropský trh, kde je situace s cenou papíru podobná.*“, konec citace.

V rámci správního řízení dále úřad předvolal k podání svědecké výpovědi též pracovníka společnosti OBALEX Františka Zwettlera (str.975–977 spisu). Na otázku úřadu, zda se v letech 1999 a 2000 zúčastnil z titulu své funkce nějakých jednání za účasti zástupců ostatních výrobců VL, kde by se řešila problematika nárůstu ceny papíru jako vstupního materiálu pro výrobu lepenky a kdy a kde se jednání uskutečnila, jmenovaný odpověděl. Citace: „*Zúčastnil jsem se. V letošním roce jsem se zúčastnil tří jednání Svazu průmyslu papíru a celulózy v Praze v objektu OSPAPu a dvou jednání Svazu výrobců a zpracovatelů vlnitých lepenek v Kamenném mlýně u Bratislavy*“, konec citace. Na další otázku úřadu: „*Které společnosti se jednotlivých jednání zúčastnily?*“, svědek odpověděl, citace: „*Uvedených jednání se zúčastnila většina výrobců vlnitých lepenek v ČR. Byli tam pravděpodobně zástupci všech účastníků řízení.*“, konec citace. Na další otázku úřadu, zda se na výše uvedených jednáních jednalo o cenách papíru, o cenách VL a o cenách obalů, svědek vypověděl následující. „*Zúčastnil jsem se těch jednání, která se týkala zejména §18, 19 zákona o odpadech. Projednávaly se tam negativní dopady neustálého nárůstu cen vstupních surovin a sběrového papíru. Řešila se problematika možného vstupu členů Svazu do společnosti Ekokom, který chtěl zpoplatňovat obalové materiály umístěné na českém*

trhu. Toto členové nepřijali a hledali své vlastní řešení, které nabídla společnost OBALEX, s.r.o.. O cenách vlnité lepenky se na těchto jednáních nemluvilo.“, konec citace. Dále svědek potvrdil, že na jednání Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky ve Slovenské republice a v České republice, které se konalo dne 22.2.2000 v Kamenném mlýně u Bratislavy z diskuse vyplynul návrh, že by bylo dobré do odborného časopisu – Papír a celulóza dát článek o vývoji cen papíru. Konkrétně si však nepamatuje, komu to bylo uloženo. (str.424 spisu). Ve správním řízení byl dále vyslechnut Herbert Miech, vedoucí regionu Polsko, pracovník společnosti MODEL (str.1010 –1113 spisu). Výslech tohoto svědka nepřinesl žádné nové skutečnosti či zjištění. V rámci výslechu svědků byl též úřadem proveden výslech účastníka řízení Bupak. Úřad měl v úmyslu vyslechnout ing. Jandu, generálního ředitele Bupak, ve správním řízení jako svědka. Jmenovaný však společnost Bupak zastupuje ve správním řízení, a proto úřad zvolil vzhledem k okolnostem případu v této věci výslech účastníka řízení. (str. 1014 –1018 spisu) V rámci výslechu ing. Janda potvrdil, že se v letošním roce zúčastnil jednání organizovaných Svazem průmyslu papíru a celulózy a Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky. Dále uvedl, že pokud se scházeli výrobci VL v Praze, diskutovali o zákonu o odpadech, scházeli se v budově OSPAPu. Jednání k zákonu o odpadech se zúčastňovali zástupci účastníků řízení a odborníci v odpadovém hospodářství. Ing. Janda dále uvedl, že pokud se jedná o výši zdražení k 1.4.2000 ve společnosti Bupak, jedná se v případě srovnání zvýšení ceny u stejného výrobku při stejném materiálovém složení asi o zvýšení o 60% zvýšení ceny papíru. Jednání se zákazníkem ovšem probíhají individuálně. Existují dlouhodobé smlouvy a nabízíme i jiná technická řešení. K návrhu tiskové zprávy pro uveřejnění novinového článku (zvyšování cen obalů z VL – uveřejněného v březnu t.r.) ing. Janda uvedl, že tento návrh obdržel od slečny Hlinkové s tím, že jej požádala o provedení korektury. Domnívá se, že byl o tuto službu požádán z důvodu, že v té době byl předsedou Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky a také z toho důvodu, že byl v té době jedním z nejstarších v branži. V dalším uvedl, že text odsouhlasil, i když se tam hovořilo o zvýšení cen obalů z VL o 12-15%, neboť toto zvýšení odpovídá zvýšení ceny papíru o 20-25%, ke kterému došlo. Uvedl dále, že v žádném případě nehovořil za výrobce lepenky.

Úřad dále mimo výslechy svědků zjistil některé informace od vedoucích pracovníků účastníků řízení. Jednatel společnosti Kappa Břetislav Veselý uvedl v Protokolu o soupisu převzatých dokumentů..... (str.492 –494 spisu), že ve věci článku v Hospodářských novinách o zvýšení cen VL z března letošního roku byl kontaktován pracovníci společnosti EKLEKTIK Communications, s kterou hovořil asi 20 minut, uvedl dále, že pracovníci sdělil záměr společnosti Kappa zvýšit ceny VL od 1.4.2000 o 10 –15% Po uveřejnění tohoto článku v Hospodářských novinách znovu kontaktoval tuto pracovníci, neboť obsah článku nekorespondoval s podanými informacemi. Jednatel společnosti AssiDomän Ing. Peter Horák v Protokolu o soupisu převzatých dokumentů... (str. 733 –734 spisu) uvedl, že ve věci novinového článku, uveřejněného v hospodářských novinách v březnu t.r. byl kontaktován pracovníci EKLEKTIK Communications s.r.o. s kterou o uvedené problematice hovořil přibližně 4 minuty, a že další kontakty v obdobné věci neexistují. Dále potvrdil, že společnost se zúčastňuje jednání Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky se sídlem v Bratislavě a v letošním roce též jednání sekce výrobců VL v ČR k připomínkování zákona o odpadech. Zúčastnil se dvou jednání. Ing. Václav Mader (vedoucí marketingového úseku společnosti AssiDomän) v protokolu uvedl, že ceny VL se zvyšují v závislosti na zvýšení cen papíru, zvyšování cen VL je v jeho kompetenci. Ke zvýšení ceny VL přistoupila společnost v listopadu 1999 a v dubnu 2000. Při zvýšení ceny v dubnu 2000 byl záměr společnosti zvýšit cenu o 13-15%, ale společnosti se podařilo provést zvýšení pouze ve výši 8%.

Jednatel společnosti OBALEX ing. Myslivec v Protokolu o soupisu převzatých dokumentů.... (str.785 –786 spisu) uvedl, že ve věci článku v Hospodářských novinách

z března t.r. byl kontaktován pracovníci EKLEKTIK Communications, s.r.o, která se ho před uveřejněním článku dotazovala, zda společnost hodlá zvýšit ceny VL. Na dotaz odpověděl, že budou ceny zvýšeny v závislosti na vzrůstu ceny papíru. Ve věci byl dále kontaktován redaktorkou Hospodářských novin. Uvedl, že obsah článku uveřejněného v Hospodářských novinách v předmětné věci neodpovídá skutečnosti. Dále uvedl, že společnost je členem Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky se sídlem v Bratislavě. Jednání sekce výrobců VL k připomínkování zákona o odpadech se v letošním roce zúčastňoval on nebo ekonomický ředitel společnosti ing. Zwettler.

Vymezení relevantního trhu

Relevantní trh obecně je místem, kde se střetává nabídka s poptávkou. Trh se vymezuje věcně (výrobně), časově a geograficky.

Věcné vymezení relevantního trhu

Trh po stránce věcné zahrnuje všechny identické výrobky a výrobky, které spotřebitelé považují za zaměnitelné nebo nahraditelné vzhledem k jejich charakteristickým vlastnostem, specifickým rysům, ceně a zamýšlenému způsobu použití. Pro účely tohoto správního řízení byl relevantní trh, který je dohodou dotčen, vymezen po věcné stránce jako trh obalů z VL. Obaly z VL mají zpravidla formu krabic různých tvarů i rozměrů. Jsou vyráběny z VL třívrstvé a pětivrstvé, přičemž převážná část VL pro výrobu obalů je třívrstvá. Dvouvrstvá VL je dodávána v kotoučích a je používána převážně jako obalový materiál lahví. Sedmivrstvá lepenka se používá pro zhotovení zvláště pevných obalů a dováží se ze Slovenska. S počtem vrstev VL roste pevnost obalu (pětivrstvá lepenka je pevnější než třívrstvá), ale současně i hmotnost a cena.

Úřad se zabýval možnou zaměnitelností obalů z VL s jinými druhy obalů. Nejbližším druhem výrobku jsou obaly z plné lepenky. S ohledem na vyšší cenu a vyšší hmotnost plné lepenky ve srovnání s VL nelze považovat tyto dva výrobky za zaměnitelné. Rovněž užití plné lepenky je jiné - může být na rozdíl od VL použita např. k výrobě krabic pro potraviny určené ke zmrazení, což nasákavost VL neumožňuje. Také strojní zařízení, určená ke zpracování obou druhů lepenky jsou různá.

Dalším druhem výrobku jsou plastové obaly, které ve srovnání s obaly z VL mají nejen zcela odlišný způsob výroby, jiný strojový park potřebný k výrobě obalů z plastů, odlišný vstupní produkt získaný výhradně chemickou cestou a jinou výrobní technologií, ale i jiný způsob užití a zejména likvidace použitých obalů. Obaly z plastů jsou oproti obalům z VL lehčí, ale dražší. Obaly z VL jsou recyklovatelné i spalitelné za zcela jiných podmínek než plastové obaly, likvidace plastových obalů je finančně i ekologicky náročnější, než likvidace obalů z VL. Obaly z VL nejsou zaměnitelné s obaly z plastů.

Také obaly ze dřeva a kovové obaly nejsou zaměnitelné s obaly z VL nejen pro odlišnou výrobní technologii, ale zejména z důvodu vyšší hmotnosti a vyšší ceny.

Z uvedených důvodů nejsou obaly z VL zaměnitelné s jinými druhy výrobků.

Při věcném vymezení relevantního trhu úřad přihlédl k závěrům a analýze zaměnitelnosti VL s ostatními druhy obalových materiálů ve správním řízení čj. S 108/98-230.

Geografické vymezení relevantního trhu

Geografický trh zahrnuje území, kde podmínky soutěže jsou homogenní a které může být odlišeno od ostatních území zejména tím, že podmínky soutěže na těchto jiných územích jsou zřetelně odlišné. Po vyhodnocení těchto podmínek byl trh z hlediska geografického vymezen územím České republiky.

Časové vymezení relevantního trhu

Z hlediska časového se jedná o trh trvalý, tvořený pravidelně se opakujícími dodávkami. Dodávky nepodléhají v průběhu kalendářního roku větším výkyvům. Pro vymezení podílů spojovaných subjektů na celkových obratech dosahovaných na relevantním trhu bylo hodnoceno období roku 1999.

Příslušný relevantní trh vymežil úřad následovně:

- po stránce věcné jako trh obalů z VL
- po stránce geografické jako území České republiky .
- po stránce časové jako trh trvalý.

Tržní podíl účastníků řízení

Na takto shora vymezeném relevantním trhu zjišťoval úřad podíl účastníků řízení. Úřad vycházel z údajů poskytnutých samotnými účastníky řízení a podpůrně též z údajů Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky.

Úřad konstatuje, že společný podíl účastníků řízení na zásobování trhu daného zboží přesahuje 80 % celostátního trhu, jehož zásobování se účastníci dohody pravidelně účastní.

Zákon o ochraně hospodářské soutěže

Podle § 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže je účelem tohoto zákona ochrana hospodářské soutěže na trhu výrobků a výkonů (dále jen „zboží“) proti jejímu omezování, zkruslování nebo vylučování (dále jen „narušování“).

Podle § 3 odst. 1 zákona veškeré dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí sdružení podnikatelů a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě (dále jen „dohody“), které vedou nebo mohou vést k narušení hospodářské soutěže na trhu zboží, jsou zakázány a neplatné, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak nebo pokud úřad nepovolil výjimku.

Podle § 3 odst. 2 zákona jsou ve smyslu ustanovení odst. 1 zakázanými zejména dohody, popřípadě jejich části, obsahující např. přímé nebo nepřímé určení cen, popřípadě jiných obchodních podmínek, dohody o rozdělení trhu nebo nákupních zdrojů atd.

Ustanovení § 3 zákona o ochraně hospodářské soutěže plně dopadá jak na horizontální, tak na vertikální dohody. Horizontální dohody jsou dohody mezi konkurenty. Kartely, zvláště ty o cenách, jsou považovány za nejzávažnější narušení soutěže, které může mít významný negativní dopad na odběratele a konečného spotřebitele.

Legislativní zkratka „dohody narušující soutěž“ zahrnuje veškeré společné postupy či podnikatelské praktiky soutěžitelů, jejichž výsledkem je nebo může být narušení hospodářské soutěže. Společné postupy narušující soutěž mohou mít formu dohod, rozhodnutí sdružení podnikatelů či jednání ve vzájemné shodě. Pojem „dohoda“ zahrnuje veškerá ústní nebo písemná ujednání mezi soutěžiteli. Pojem „jednání ve vzájemné shodě“ postihuje takové jednání soutěžitelů, které koordinovaně omezuje vzájemnou soutěž, aniž by konkurenti mezi sebou uzavřeli nějaké právně závazné dohody. K narušení soutěže postačí, když se soutěžitelé vzájemně informují o svých záměrech, např. o datu a výši zvýšení cen. Následná vlastní

rozhodnutí jsou pak determinována předchozím vzájemným kontaktem. Podstatou jednání ve shodě je taková forma koordinace mezi soutěžiteli, kteří - aniž by dosáhli dohody v právním smyslu, nahrazují rizika soutěže vzájemnou kooperací. K narušení soutěže stačí, když se konkurenti např. vzájemně informují o své zamýšlené obchodní politice, takže každý může regulovat své obchodní jednání s vědomím, že konkurent se bude chovat stejným způsobem. Na trhu se pak taková koordinace soutěžního jednání projeví např. stejnými časovými okamžiky zvýšení cen či zvýšením cen na stejnou úroveň u více soutěžitelů. V těchto případech k prokázání protisoutěžního jednání není třeba přímých důkazů (např. smlouvy), stačí, když je koordinované chování několika soutěžitelů na trhu pozorováno.

Právní hodnocení případu

Právní hodnocení případu je podmíněno důsledným vyhodnocením podkladových materiálů zajištěných ve správním řízení, výslechů svědků, dalších informací, tedy všech důkazů, které byly ve správním řízení zjištěny a to samostatně a ve vzájemných souvislostech a teprve na základě důsledného rozboru je možno rozhodnout, zda došlo k porušení zákona či nikoliv.

V tomto konkrétním správním řízení úřad na základě zajištěného důkazního materiálu dospěl k závěru, že není prokázáno uzavření ústní ani písemné dohody mezi účastníky řízení, týkající se postupu účastníků řízení při zvyšování ceny obalů z VL, realizovaného od 1.4.2000 v návaznosti na zvýšení ceny vstupních surovin. Úřad se tedy zabýval posouzením, zda při zvyšování ceny obalů z VL, realizovaném od 1.4.2000, nejednali účastníci řízení ve vzájemné shodě a nedopustili se tím porušení zákona.

Je skutečností, že správní řízení bylo zahájeno na základě rozboru obsahu novinového článku, otištěného dne 16.3.2000 v Hospodářských novinách pod názvem „*Lepenkové obaly budou od dubna dražší*“ (str.1 spisu). Podkladem pro sestavení novinového článku byla tisková zpráva, zpracovaná společností THIMM (str.457 spisu). Do jaké míry se odlišuje obsah tiskové zprávy zpracované THIMM a textem, který byl uveřejněn v uvedeném článku? Jednatel společnosti THIMM pan Handkammer, který byl ve správním řízení vyslechnut jako svědek a který měl poskytnout podklady pro zpracování tiskové zprávy totiž považuje text novinového článku za výrazně zkreslený, obdobně jako ostatní zástupci či pracovníci účastníků řízení, v porovnání s obsahem tiskové zprávy, který společnost THIMM zpracovala a předala po odsouhlasení ing. Jandou, generálním ředitelem Bupak k medializaci prostřednictvím společnosti EKLETIK Communications, s.r.o. Při porovnání obou materiálů je zřejmé, že jejich obsah, tedy obsah tiskové zprávy a novinového článku, je obdobný. V tiskové zprávě nejsou uvedeni konkrétní výrobci VL (hovoří se „pouze“ o českých výrobcích) a současně zde není uvedeno, že se tyto „shodli“ na zvýšení ceny. Je přitom evidentní, že pod označením čeští výrobci VL nelze chápat jiné společnosti, než které jsou v článku uvedeny. Je tomu tak proto, že účastníci řízení jsou rozhodujícími podnikatelskými subjekty na trhu a prakticky všechny byly ve věci přípravy článku před jeho zveřejněním ing.Boříkovou, pracovníci EKLETIK Communications, s.r.o., prokazatelně kontaktováni (viz. informace v jiné části rozhodnutí) nebo se na jeho přípravě přímo podíleli (Bupak, THIMM).

Z jednání a chování účastníka řízení MODEL při přípravě na zvýšení ceny obalů z VL od 1.4.2000, jak bude dále uvedeno, lze také důvodně předpokládat, že byl o přípravě článku informován. Navíc vedoucí marketingu společnosti MODEL ing.Wicha navrhoval na jednání Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky ve Slovenské republice a v České republice

(dále jen „Svaz“), konaném dne 22.2.2000, tak, jak vyplývá ze zápisu z tohoto jednání, aby se ohledně růstu cen papíru, což nepříznivě ovlivní cenu obalů, dal do tisku článek (str.424 spisu). I společnost MODEL chtěla tedy situaci medializovat. Je pravdou, že v obsahu tiskové zprávy zpracované THIMM není uvedeno, že se výrobci na zvýšení cen výrobků z VL shodli. Dle názoru úřadu však zakomponování slova „shodli“ do textu novinového článku zásadním způsobem nemění význam obsahu tiskové zprávy, slovo obdobného významu se nabízí po jejím přečtení. Úřad se dále zabýval otázkou, zda je možné přisvědčit tvrzení pana Handkammera, že zveřejnění předmětného článku je pouze záležitostí společnosti THIMM, že chtěl upozornit na existující situaci, nejednal jménem ostatních účastníků řízení a při svých tvrzeních, obsažených v tiskové zprávě, vycházel z odborné literatury (např. časopis EUWID, kde jsou zveřejněny trendy vývoje v dané oblasti a skutečnosti, které ovlivňují situaci na trhu (str 962 –977 spisu).

Na základě níže uvedeného rozboru dospěl úřad k závěru, že tvrzením pana Handkammera nelze přisvědčit. Je možno připustit, že pan Handkammer dospěl k závěru o nutnosti zveřejnit svůj názor na existující situaci v oblasti vývoje ceny papíru jako vstupního materiálu pro výrobu VL, potažmo tedy ve věci nárůstu ceny výrobků (obalů) z VL. Z jakého důvodu potom ale zasílal návrh tiskové zprávy ve věci k odsouhlasení řediteli konkurenční společnosti ing. Jandovi (Bupak), který v té době zastával funkci předsedy Svazu výrobců a zpracovatelů vlnité lepenky (dále jen „Svaz“)? Těžko může obstát použitá argumentace, že právě z důvodu, že jmenovaný vykonával funkci předsedy Svazu. V této souvislosti se nabízí jediné vysvětlení, že napsání podkladu pro novinový článek vyplynulo z některého jednání Svazu. Návrh ve věci sepsání článku ke zvyšování ceny papíru s dopadem na růst ceny výrobků z VL byl přednesen, jak uvedeno výše např. na jednání Svazu dne 22.2.2000. I když ve správním řízení nebylo prokázáno, jakým způsobem byl návrh realizován, svědčí tato skutečnost o snaze společně otázkou zvyšování cen medializovat. I z dalšího jednání Svazu konaného dne 16.5.2000 (str.431 spisu) vyplývá, že se členové na jednání Svazu problematikou vývoje cen v dané oblasti pravidelně zabývají. Na tomto jednání ing. Zwettler (OBALEX) informoval, že OBALEX zpracoval grafy vývoje cen papíru a že materiál bude rozeslán členům. Jestliže dále pan Handkammer argumentuje poznatky ze zahraničních odborných časopisů a literatury, je nutno konstatovat, že informace v nich obsažené hodnotí situaci na trhu zpětně, případně informace obsahují předpokládaný vývoj situace či výhled do budoucna. Jistě není obsahem odborných informací předjímání konkrétního soutěžního chování jednotlivých podnikatelských subjektů, které na trhu působí. K uvedenému rozboru je třeba uvést, že všichni účastníci řízení jsou členy Svazu. Úřad v souvislosti se shora uvedeným prokázal ve správním řízení, že mezi účastníky řízení docházelo před zveřejněním novinového článku k dalším přímým kontaktům mimo jednání Svazu.. K těmto kontaktům docházelo v roce 2000 v rámci jednání tzv. sekce výrobců VL v ČR při Svazu průmyslu papíru a celulózy. v Praze Tato sekce se scházela z důvodu, jak bylo ve správním řízení zjištěno, odpovědnosti za přípravu opatření k naplnění zákona o odpadech. V rámci jednání však byla též diskutována otázka nárůstu cen papíru v letošním roce. Toto zjištění úřadu vyplývá z výslechu svědka ing. Wicha (str.478 spisu) MODEL, svědka Matýska (str.473 spisu) MODEL a svědka Zwettlera (str.976 spisu) OBALEX a také z materiálu s názvem : „Porada Kernteam dne 13.3.2000“ a to bod 4) Příprava zvýšení cen, kde se v souvislosti s předpokládaným zvýšením ceny hovoří o jednání české části výrobců VL (str. 216 spisu). Zmíněná porada byla poradou vedení společnosti MODEL. I když z výpovědí uvedených svědků nelze prokázat, že by se na zmíněných jednáních diskutovala problematika zvyšování ceny obalů z VL, dá se tato skutečnost důvodně dovozovat, neboť diskuse o zvyšování ceny papíru bez stanovení příslušných odpovídajících opatření ze strany výrobců je nepravděpodobná. Samotná diskuse o cenách papíru by byla pouhou ztrátou času přítomných.

Úřad v rámci správního řízení zjistil, že z výše uvedených jednání se nepožadoval zápis, ale svědek Zwettler do protokolu o výsledku svědka uvedl, že jednání se zúčastňovali pravděpodobně zástupci všech účastníků řízení. (str.976 spisu). Z výše uvedených skutečností vyplývá, že před datem zveřejnění předmětného článku v Hospodářských novinách probíhaly přímé vzájemné kontakty mezi účastníky řízení v rámci jednání Svazu a sekce výrobců vlnité lepenky v ČR při Svazu průmyslu papíru a celulózy, na těchto jednáních se také projednávala otázka nárůstu ceny papíru (vstupních surovin) pro výrobu lepenky a tedy i obalů z VL. Současně byl prokázán nepřímý vzájemný kontakt mezi účastníky řízení prostřednictvím pracovnice ing. Boříkové ze společnosti EKLEKTIK Communications, s.r.o., která zajišťovala zveřejnění tiskové zprávy zpracované THIMM v denním tisku. Tato pracovnice telefonicky kontaktovala ve věci tiskové zprávy společnosti OBALEX, Kappa a AssiDomän. Každá z těchto společností tedy prokazatelně věděla o obsahu tiskové zprávy ještě před jejím zveřejněním v denním tisku. Názor společnosti THIMM ve věci problematiky uvedené v tiskové zprávě byl tedy jmenovaným společností minimálně znám. Současně byl znám obsah též společnosti Bupak, kam byla zpráva společností THIMM odeslána k připomínkování. Z podkladových materiálů sice nevyplývá, že společnost MODEL byla jmenovanou též kontaktována, ale tuto skutečnost nelze vyloučit, neboť slečna ing.Boříková ve svědecké výpovědi uvedla, že si nepamatuje, které ze společností v novinovém článku uvedených, skutečně kontaktovala. Navíc zájem společnosti MODEL o zveřejnění celé problematiky byl prezentován na jednání Svazu dne 22.2.2000 a postup při zvyšování cen od 1.4.2000, blíže konkretizovaný zejména v zápisech z vedení této společnosti, založených ve spise, koresponduje s obsahem tiskové zprávy a následně i novinového článku.

Na základě výše uvedených úvah a závěrů lze následovně položit otázku: Je možno odvodit z jednání účastníků řízení vzájemnou kooperaci či koordinaci soutěžního chování, která nahradila jejich nezávislé jednání při zvyšování ceny obalů z VL od 1.4.2000 ?

Úřad dospěl k závěru, že ano a to na základě níže uvedených skutečností:

- ◆ Z obsahu tiskové zprávy pro novinový článek, z něhož vyplývá, že čeští výrobci VL zvednou cenu výrobků z VL od 1.4.2000 o 12-15%. Tato informace vyplývá i z uveřejněných novinových článků v denním tisku.
- ◆ Ze skutečného záměru účastníků řízení zvýšit ceny a to:
 - Bupak o 12-15%, neboť generální ředitel společnosti ing.Janda odsouhlasil v tomto bodě návrh tiskové zprávy.
 - THIMM o 12-15%, neboť se jedná o společnost, která zpracovala tiskovou zprávu jako podklad pro uveřejnění v denním tisku a současně záměr zvýšit o 12 – 15% vyplývá z podkladových materiálů této společnosti zajištěných ve správním řízení.
 - MODEL o 12–15%, jak je uvedeno v materiálu s názvem „*Porada Kernteam dne 13.3.2000*“ a v dalších materiálech této společnosti.
 - Kappa o 12-15% jak je uvedeno v „*Zápisu č.3/00 z operativní porady managementu společnosti ze dne 8.3.2000*“ a v dalších důkazních materiálech, uvedených v předchozích částech rozhodnutí.
 - OBALEX o 12–15%, jak uvedl v článku ze dne 16.3.2000 v Hospodářských novinách ing.Myslivec, jednatel společnosti
 - AssiDomän o 13-15%, jak uvedl v „*Protokolu o soupisu převzatých dokumentů*“ (str.492 –494 spisu) ing. Václav Máder, vedoucí marketingového úseku.
- ◆ Ze stejného časového období, kdy k nárůstu cen docházelo a to od 1.4.2000.

Z výše uvedeného záměru účastníků řízení vyplývá, že jejich představa o zvýšení ceny od 1.4.2000 pro jednání se zákazníky se vzájemně neliší a navíc koresponduje s obsahem tiskové zprávy a novinových článků zveřejněných ve věci. Z uvedeného vyplývá společný záměr účastníků řízení dosáhnout až 15% zvýšení ceny svých výrobků a tím vlastně vyloučit pochybnosti o budoucím chování svých konkurentů.

Úřad posuzoval smysl a cíl zveřejněného novinového článku ve věci zvýšení cen výrobků z VL v době předcházející termínu, než účastníci řízení započali se zvyšováním cen, tedy od 1.4.2000. Důvody pro zvýšení ceny předmětných výrobků zřejmě existovaly, neboť docházelo ke zvyšování cen vstupních surovin pro výrobu VL a tím i výrobků z VL. Jak bylo úřadem zjištěno, docházelo i v minulosti ke zvyšování ceny výrobků z VL a to v návaznosti na vzrůst ceny vstupních surovin. Jedná se o přirozenou reakci výrobce zboží na zvýšení cen vstupů. Úřadem však nebylo zjištěno, že by v minulosti byly v denním tisku otištěny obdobné články, které by svým konkrétním obsahem korespondovaly nejen s obsahem článku v Hospodářských novinách dne 16.3.2000, ale i s obsahem tiskové zprávy. Jedná se zejména o nutnost zvýšení ceny VL českými výrobci, rozsah tohoto zvýšení a termín zvyšování.

Úřad konstatuje, že účastníci řízení podali prostřednictvím novinového článku svým odběratelům informaci o tom, že od 1.4.2000 budou všichni výrobci VL v ČR zdražovat a že výše zdražení může dosáhnout 12 až 15%. Odběratel tedy nenajde výrobce, který by od 1.4.2000 nezdražoval, nebo zdražoval minimálně. Proto je zbytečné informovat se o prodejních cenách výrobků z VL u konkurence. Každý z odběratelů totiž mohl předpokládat, že se může najít výrobce, který ke zvýšení ceny nepřistoupí a v rámci své obchodní strategie (tržní síly) se může snažit tímto způsobem získat zákazníky konkurentů. Tato úvaha odběratelů byla prakticky zveřejněním článku vyloučena a navíc byla zajištěna koordinace soutěžního chování účastníků řízení. Je třeba dále zdůraznit, že před 1.4.2000 bylo obdobných článků v tisku zveřejněno více (viz. složka Media Monitoring str. 459 –466 spisu).

Zveřejněním předmětného článku navíc došlo i k dalšímu nepřímému kontaktu mezi účastníky řízení, neboť v něm bylo uvedeno, jak se čeští výrobci VL ve věci zvýšení ceny od 1.4.2000 zachovají, což se také potvrdilo záměry jednotlivých účastníků řízení, jak uvedeno výše. Účastníci řízení se v rámci správního řízení vyjádřili, že údaje v novinovém článku v Hospodářských novinách jsou hrubě zkreslené. Úřadu však konstatuje, že ze strany účastníků řízení nebyl předložen doklad nebo sdělena informace, že by se snad domáhali zveřejnění tiskové opravy. Ani Ing. Boříková se o takovéto skutečnosti v rámci výslechu svědka nezmínila.

Následně úřad posuzoval, jakým způsobem se projevila vzájemná koordinace chování mezi účastníky řízení na trhu. V rámci správního řízení bylo prokázáno, že účastníci řízení se skutečně od 1.4.2000 snažili zvýšit ceny dle svého společného záměru. Je pravdou, že jejich záměr se jim dařilo plnit s rozdílnou úspěšností. Z podkladových materiálů nebylo prokázáno, že by některý účastník řízení dosáhl průměrného zvýšení o 15%. Jakým způsobem se dařilo jednotlivým účastníkům řízení plnit společný záměr, je blíže uvedeno v částech rozhodnutí nazvaných „*Zjištěné skutečnosti a důkazy*“ a „*Výpovědi svědků, vyjádření vedoucích pracovníků účastníků řízení*“ . Konkrétně se např. společnost Kappa dařilo zvyšovat ceny dle zákazníků v průměru až o 12%, AssiDomän v průměru o 8%, OBALEX dle jednotlivých zákazníků o 3 – 15%, MODEL v průměru o 7-8%, Bupak u stejných výrobků v průměru o 12-15% a u společnosti THIMM též došlo ke zvýšení, ale předpokládaného zvýšení dosaženo nebylo. Naplnění společného záměru účastníků řízení pouze zčásti je dáno zejména těmito skutečnostmi:

- ◆ Druhem uzavíraných smluv
Se zákazníky jsou uzavírány např. smlouvy dlouhodobé, v nichž se může stanovit, že po určitou dobu není možno cenu výrobků zvýšit, i když dojde ke zvýšení cen vstupních surovin pro výrobu lepenky.
- ◆ Zakázková výroba
Při výrobě obalů z VL se nejedná o klasickou dodávku výrobků na trh na základě vydaného a zveřejněného ceníku výrobků výrobcem. Jedná se zpravidla o výrobu na zakázku, kde se obaly přizpůsobí přání a požadavkům zákazníka.
- ◆ Cena výrobku z VL
Cena je ovlivňována nejen cenou lepenky, ale např. druhem potisku a dalšími speciálními požadavky zákazníků.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že společný záměr, či postup účastníků ve věci zdražování výrobků z VL od 1.4.2000 byl naplňován s různou mírou úspěšnosti, i když se jednotlivým účastníkům řízení nepodařilo dosáhnout předpokládaného zvýšení cen.

Je zřejmé, že ke zvýšení cen obalů z VL byli jejich výrobci nuceni zvýšením cen vstupních surovin. Ale je pravděpodobné, že by v případě samostatného rozhodování účastníků řízení ve věci, nemuseli všichni účastníci řízení zvyšovat ceny od dubna, mohla existovat u každého účastníka jiná představa o výši zdražení, každý mohl použít jinou strategii apod. Jako námitka nemůže obstát tvrzení účastníků řízení, že účastníci řízení se museli snažit dosáhnout průměrného zvýšení cen své produkce o 12–15%, neboť to odpovídá zvýšení ceny papíru. Úřad uvádí, že v případě neexistence koordinovaného postupu soutěžitelů mohl každý účastník řízení situaci řešit jiným způsobem.

Závěrem úřad konstatuje, že z právního posouzení případu vyplývá závěr, že se účastníci řízení dopustili porušení zákona v §3 odst.1 tím, že ve vzájemné shodě postupovali při zvyšování ceny obalů z VL a to od 1.4.2000. Byl totiž prokázán především společný záměr účastníků řízení z důvodů uvedených výše, jehož důsledkem bylo vyloučení pochybností o dalším postupu vzájemných konkurentů při zvyšování ceny a byla současně prokázána příčinná souvislost mezi jednáním a následkem.

Dále je třeba zdůraznit, že protiprávnost jednání účastníků řízení není možno spatřovat v samotném zvýšení cen, které, jak vyplývá z důkazního materiálu, odpovídá zvýšení ceny vstupů. Snaha o zvýšení ceny je sama o sobě legitimní prostředek soutěžitelů, směřující k dosažení zisku. Protiprávnost jednání účastníků řízení spočívá v postupu, kterým hodlali dosáhnout zvýšení cen. Z hlediska zákona není rozhodující, jaké důvody vedly soutěžitele ke koordinovanému postupu při zvyšování cen, porušení zákona spočívá právě v této koordinaci, nepřipustně nahrazující nezávislé chování jednotlivých soutěžitelů. Úřad sice v rámci prošetření, jak se jednání účastníků řízení projevilo na daném trhu, zjistil, že účastníci řízení sice ve většině případů nedosáhli předpokládaného zvýšení ceny, ale zvýšení cen obalů z VL přesto docílili. Ceny obalů z VL se zvýšily a to v závislosti na smluvních ujednáních, obsažených ve smlouvách mezi účastníky řízení a odběrateli. Tohoto zvýšení mohli účastníci řízení docílit jen společným postupem při sjednávání cen, neboť důvodně lze mít za to, že tohoto výsledku by zřejmě nedosáhl ojedinelý výrobce obalů z VL, který sám o sobě nezaujímá významné postavení na trhu.

Vyjádření účastníků řízení k výsledkům šetření před vydáním správního rozhodnutí ve věci

Zástupce společnosti Bupak ing.Janda uvedl dne 19.7.2000 do protokolu o seznámení s výsledky šetření, že dle jeho názoru z výsledků šetření, které měl možnost posoudit podle obsahu spisového materiálu, nevyplývá, že by se účastníci řízení dopustili jednání, pro které bylo správní řízení zahájeno. Uvedl dále, že se domnívá, že šlo o nedorozumění. (viz. str. 1046 spisu).

Mgr. Grochal, právní zástupce společnosti Kappa ve svém stanovisku vyslovil přesvědčení, že výsledky šetření ve správním řízení poukazují na to, že nedošlo k žádnému jednání, jež by jakýmkoli způsobem narušovalo hospodářskou soutěž. Z šetření dle jeho názoru vyplynuly pouze poznatky o tom, že hlavní producenti výrobků z VL a kartonů jednájí o problematice v dané oblasti, a to převážně s akcentem na ekologickou stránku produkce těchto výrobků v rámci již existujícího sdružení výrobců vlnitých lepenek a kartonů. Dále konstatuje, že z výslechu pana Handkammera jasně vyplynulo, že článek ve věci, otištěný v Hospodářských novinách, na jehož základě bylo správní řízení zahájeno, byl zkreslený a obsahově zcela v rozporu s tiskovou zprávou, která byla poskytnuta společností EKLEKTIK Communications. Ke zvýšení cen vlnitých lepenek a kartonů došlo v důsledku nárůstu v stupních surovin. Zvýšení ceny lepenky je tedy zákonitým dopadem situace na trhu s tímto zbožím a účastníky řízení nelze tedy obviňovat z uzavírání jakýchkoliv dohod, které by ve svém důsledku a bez opodstatnění znevýhodňovaly jiné soutěžitele. (viz str. 1047-1048 spisu)

Jednatel společnosti AssiDomän ing. Peter Horák v protokolu ze dne 20.7.2000 (viz str. 1049-1050 spisu) zdůraznil, že na základě předložené dokumentace má za to, že ze strany AssiDomän nedošlo k uzavření cenové dohody, jejíž podstatou by bylo přímé nebo nepřímé určení cen ve smyslu §3 odst.2 písm. a) zákona, a proto navrhuje řízení ve smyslu §30 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, zastavit.

Právní zástupce účastníka řízení MODEL JUDr. Skřípský uvedl, že má za to, že z provedeného dokazování ve správním řízení nevyplývá, že by účastníci řízení uzavřeli mezi sebou byť jen neformální dohodu o cenách svých výrobků. Dále dovozuje, že mezi účastníky řízení lze naopak pozorovat zdravý konkurenční boj a trh není jejich jednáním nijak narušen. Zdůraznil též, že pokud došlo u jednotlivých účastníků řízení ke zvyšování cen finálních výrobků, pak každý z účastníků řízení jednal samostatně, podle svých ekonomických úvah a v návaznosti na ceny vstupních materiálů.. Dle jeho názoru byl podnět k zahájení řízení, tedy článek uveřejněný v Hospodářských novinách dne 16.3.2000, hrubým zkreslením obsahu tiskové zprávy, kterou předala novinám společnost EKLEKTIK Communications, s.r.o., která v mediální oblasti hájila výlučně zájmy společnosti THIMM, když navíc nebylo zjištěno, že by při této činnosti společnost THIMM jednala ve shodě s ostatními účastníky řízení. Z výše uvedených důvodů navrhl jmenovaný, aby úřad správní řízení zastavil.

Zástupce společnosti OBALEX ing.Myslivec v protokolu (viz. str. 1054 spisu) odkázal na své vyjádření ve věci uvedené v Protokolu o soupisu převzatých dokumentůze dne 27.6.2000 (viz. strana785 –786 spisu).

Mgr.Pavel Pravda, právní zástupce společnosti THIMM v protokolu (viz. str.1072 spisu) konstatoval, že z podkladů je zřejmé, že mezi účastníky řízení nedošlo k žádnému jednání o cenách VL, článek uveřejněný v Hospodářských novinách zjevně neodpovídá tiskovým podkladům, které pro tento článek poskytl pan Handkammer, z podkladů je zřejmé, že uveřejnění článku je výhradně iniciativou THIMM. a to na základě podkladů, které byly zveřejněny v tisku v zahraničí, (časopis EUWID).

Úřad k vyjádřením jednotlivých zástupců účastníků řízení konstatuje, že s přihlédnutím k důkaznímu materiálu shromážděnému v průběhu právního řízení dospěl k závěrům blíže specifikovaným v části rozhodnutí s názvem „Právní hodnocení případu“ a z tohoto důvodu nemůže přisvědčit tvrzením a závěrům zástupců účastníků řízení.

Platná legislativa v zemích Evropské unie a rozhodovací praxe Evropské komise

Úřad při právním hodnocení případu přihlížel k legislativě a rozhodovací praxi Evropské komise (dále jen „EK“). Zásadním ustanovením „Smlouvy o ES“, dle kterého se postupuje v oblasti posuzování dohod narušujících soutěž EK je článek 85 odst.1 písm. a), (nově čl. 81 Amsterodamské smlouvy), který zní, citace: „ *Se společným trhem jsou neslučitelné a proto zakázány veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a **sladěné postupy**, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení soutěže na společném trhu, zejména ty, které*
a) *přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky*“, konec citace.

Výklad pojmu jednání ve vzájemné shodě (concerted practices) obsahuje řada rozhodnutí orgánů Evropské unie. Např. rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 14.7.1972 ve věci Komise EU versus Imperial Industries Ltd. potvrdil rozhodnutí Komise EU, že výrobci barviv porušili čl. 85 odst.1 Smlouvy o založení EHS tím, že při zvyšování cen barev jednali ve vzájemné shodě. Bylo prokázáno, že podniky se předem vzájemně informovaly o postupu, který zamýšlejí tak, aby každý z nich mohl regulovat své chování s předpokladem, že stejně se bude chovat i jeho konkurent. V důsledku tohoto jednání konkurenti eliminovali veškerou nejistotu o budoucím chování ostatních a současně značnou část rizika obvykle obsaženého v jakékoli nezávislé změně chování na trhu.

EK stanovila 3 znaky, jež musí vykazovat jednání ve vzájemné shodě. Předem musí být patrná určitá míra kooperace nebo koordinace chování podniků, která nahradila jejich nezávislé jednání. Dále cílem jednání ve shodě musí být preventivní odstranění pochybností o budoucím chování konkurentů. Konečně, koordinace musí být dosaženo pomocí přímého nebo nepřímého kontaktu. nestačí pouze náhodné nebo nevědomky shodné chování podnikatelů vynucené změnami na trhu.

V případě jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě tyto koordinovaně omezují konkurenci, aniž by mezi sebou uzavírali nějaké právně závazné dohody. K narušení soutěže postačí, když se konkurenti vzájemně informují o svých záměrech (např. o datu a výši zvýšení či snížení ceny). Následná vlastní rozhodnutí jsou však už determinována právě oním předcházejícím vzájemným kontaktem. Podstatou jednání ve vzájemné shodě je tedy taková forma koordinace mezi soutěžiteli, kteří – aniž by dosáhli dohody v právním smyslu – rizika soutěže nahrazují vědomě praktickou vzájemnou kooperací.

Každý soutěžitel musí svoji obchodní politiku a podmínky, které zamýšlí, nabídnout svým zákazníkům a určovat nezávisle. Tento požadavek nezávislosti soutěžitele nezbavuje práva adaptovat se na existující či předpokládané chování svých konkurentů. Přísně však vylučuje jakékoli vzájemné kontakty, které by vedly k nežádoucímu ovlivnění soutěžních podmínek na trhu a vytváření takových, které neodpovídají normálním podmínkám příslušného trhu. (*rozhodnutí Soudního dvora ve věci Sugar ze dne 16.12.1975, pramen Ritter, L., Braun, W.D., Rawlinson, F.:EEC Competition Law – a Practitioners Guide, Kluwer*

Law Taxation Publishers, 1993, str. 65). Ve správním řízení bylo výše uvedené jednání účastníků řízení na základě vzájemných kontaktů prokázáno.

Stejně ceny nebo jiné obchodní podmínky u více konkurentů nemusí být vždy výsledkem dohody nebo jednání ve vzájemné shodě. Často se jedná pouze o tzv. paralelní jednání, k němuž dochází bez jakkoli vzájemné koordinace. O takový případ jde např. tehdy, když na základě změny tržních podmínek (např. zvýšení cen dovážených surovin jako třeba cena dovážené ropy) jeden z konkurentů (market leader – vedoucí podnikatel na trhu) zvýší ceny svých výrobků, a postupně tak v krátkém časovém období učiní i ostatní méně významní konkurenti (cenové následování, což se stává v případě distributorů pohonných hmot). (*Competition Council Decision No 99-D-10, 2.2.1999 – Alphacan Téri, Sotra and others, pramen Contens European Competition Law Review, volume 21, Issue 2, February 2000, ISSN 0144-3054*). V případě účastníků řízení (výrobců obalů z VL) tomu tak nebylo, poněvadž úřad zjistil, že před zvyšováním cen k 1.4.2000 docházelo k vzájemným kontaktům mezi účastníky řízení.

Jednání ve vzájemné shodě, které porušuje článek 85, nemusí nezbytně vést k viditelným protisoutěžním následkům na trhu, méně zřejmé účinky jednání ve vzájemné shodě, které vylučují snížení cen nebo udržují ceny v určitém rozmezí, jsou rovněž zakázány. (*rozhodnutí Evropské komise ze dne 23.4.1986 ve věci Polypropylene – Úřední věstník Evropských společenství L 230 ze dne 18.8.1986, pramen Ritter, L., Braun, W.D., Rawlinson, F.:EEC Competition Law – a Practitioners Guide, Kluwer Law Taxation Publishers, 1993, str. 66*). Úřad dospěl v tomto správním řízení k závěru, že jednáním účastníků řízení došlo k naplnění výše uvedeného jednání, posuzovaného Evropskou komisí.– viz strana 14 tohoto rozhodnutí.

Koordinace byla shledána v případech, kde několik konkurentů vytvořilo institucionalizovanou strukturu, která nevyhnutelně vedla k dohodě, např. jestliže účastníci oznamovali cenová zvýšení předem. (*rozhodnutí Evropské komise ze dne 23.4.1986 ve věci Polypropylene – Úřední věstník Evropských společenství L 230 ze dne 18.8.1986, pramen Ritter, L., Braun, W.D., Rawlinson, F.:EEC Competition Law – a Practitioners Guide, Kluwer Law Taxation Publishers, 1993, str. 67*). Výše uvedené jednání účastníků řízení bylo rovněž úřadem ve správním řízení prokázáno.

Dva hlavní zdroje důkazu jednání ve vzájemné shodě jsou:

- přímé důkazy koordinace, tj. plány, jednání, zápisy z jednání, výměna důvěrných informací o situacích na trhu, nebo jiné úzké kontakty (*rozhodnutí Evropské komise ze dne 23.4.1986 ve věci Polypropylene – Úřední věstník Evropských společenství L 230 ze dne 18.8.1986, pramen Ritter, L., Braun, W.D., Rawlinson, F.:EEC Competition Law – a Practitioners Guide, Kluwer Law Taxation Publishers, 1993, str. 66*) a
- nepřímé důkazy koordinace, odvozované z chování stran na trhu, které nemůže být vysvětleno jinak, než tajnou dohodou, podobnost načasování a výše cenových zvýšení, systematické odmítání obchodovat s určitými zákazníky nebo dodávat do určitých oblastí (*rozhodnutí Soudního dvora ve věci Sugar ze dne 16.12.1975, pramen Ritter, L., Braun, W.D., Rawlinson, F.:EEC Competition Law – a Practitioners Guide, Kluwer Law Taxation Publishers, 1993, str. 66*).

Úřad ve správním řízení prokázal přímé a nepřímé kontakty mezi účastníky řízení.

Úřad konstatuje, že posouzení jednání účastníků řízení na základě českého zákona o ochraně hospodářské soutěže není v rozporu s přístupem EK k podobným praktikám.

Odůvodnění výše pokuty

Podle §14 odst. 4 zákona je úřad oprávněn za porušení povinností uvedených v tomto zákoně uložit soutěžitelům pokutu až do výše 10 000 000 Kč nebo do výše 10% z čistého obratu za poslední ukončený kalendářní rok.. Jestliže je prokázán majetkový prospěch soutěžitele v důsledku porušení povinnosti podle tohoto zákona, uloží se mu pokuta nejméně ve výši tohoto prospěchu. Dle §14 odst. 5 může úřad uložit pokutu nejpozději do jednoho roku od zjištění porušení povinnosti, nejpozději však do tří let následujících po roce, ve kterém byla tato povinnost porušena.

Při stanovení výše pokuty vycházel úřad z následujících skutečností. Dolní hranice pro uložení pokuty v případě, že byl prokázán majetkový prospěch soutěžitelů v důsledku porušení povinností podle zákona, je stanovena ve výši tohoto prospěchu. Definicí majetkového prospěchu zákon neobsahuje. Dle názoru úřadu lze za majetkový prospěch považovat navýšení majetku soutěžitele, ke kterému by nedošlo, kdyby soutěžitel jednal v souladu se zákonem. V tomto případě však nelze majetkový prospěch stanovit.

Horní hranicí možné pokuty je částka 10 mil. Kč či 10% z celkového obratu soutěžitele za poslední ukončený kalendářní rok. Úřad při stanovení výše pokuty jednotlivým účastníkům řízení vycházel především z jejich společného podílu na relevantním trhu, který překračuje 80%, což samo o sobě zvyšuje závažnost jakéhokoli protisoutěžního jednání a v návaznosti na dosažený čistý obrat každého z účastníků řízení stanovil výši uložených pokut tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Současně vzal v úvahu podíl jednotlivých účastníků řízení na porušení zákona, zejména to, kteří účastníci řízení protisoutěžní jednání iniciovali apod. V návaznosti na uvedené je nutno zdůraznit, že praxe Evropské komise při vyměřování pokut odpovídá především závažnosti deliktu s tím, že v případě závažných deliktů půjde až nad 10 % hranici z čistého obratu. V rozhodnutí Evropské komise, (*rozhodnutí Evropské komise č. 94/601/EC ze dne 13.7.1994 ve věci Cartonboard, publikováno v Official Journal L 243. 19/09/1994 p.001-0078*), byly jednotlivým soutěžitelům uloženy za porušení zákona (jednání ve vzájemné shodě) vysoké pokuty. (např. Finnboard – the Finnisch Board Mills Association pokuta ve výši 20 000 000 ECU, Mayr-Melnhof Karton Gesellschaft mbH ve výši 21 000 000 ECU a Europa Carton AG ve výši 2 000 000 ECU). Výše uložených pokut činila 7,5% z čistého obratu pro řadové členy a 9% z čistého obratu pro iniciátory. Toto hodnocení vyplývá z rozsudku německého soudu ze dne 14.5.1998 (čl.88), ve kterém soud posuzoval odvolání Europa Carton AG proti zmíněnému rozhodnutí Evropské komise.

Úřad při určení konkrétní výše pokuty za porušení § 3 odst. 1 zákona použil správního uvážení, přičemž přihlédl k těmto kritériím a zásadám:

Závažnost porušení zákona účastníky řízení je dána druhem skutkové podstaty, kterou účastníci řízení svým jednáním naplnili. Skutková podstata porušení zákona spočívá v jednání ve vzájemné shodě mezi účastníky řízení, kteří působí na stejném relevantním trhu (jsou konkurenty), přičemž předmětem jejich společného jednání byla cenová oblast (koordinace soutěžního chování při zvyšování cen výrobků). Jedná se tedy o závažné porušení zákona, jehož dopad je umocněn vysokým podílem účastníků řízení na relevantním trhu. Společný tržní podíl účastníků řízení činil v roce 1999, jak již bylo uvedeno, více než 80 %. Úřad při stanovení pokuty přihlédl k velikosti trhu České republiky, ekonomické síle účastníků řízení a zejména zohlednil hospodářské postavení jednotlivých účastníků řízení .

Při stanovení výše pokuty vzal úřad dále v úvahu skutečnost, jakou měrou se jednotliví účastníci řízení na prosazení protisoutěžního jednání podíleli s tím, že pro celkovou výši pokuty byl podstatný též dosažený čistý obrat za uplynulý kalendářní rok.

Jako polehčující okolnost je třeba zdůraznit skutečnost, že účastníci řízení se dopustili porušení zákona uvedeným způsobem poprvé. Současně je ovšem třeba uvést, že pouze díky zásahu úřadu bylo znemožněno účastníkům řízení pokračovat v porušování zákona a bylo jim tedy dostatečným způsobem signalizováno, že možné obdobné jednání v budoucnu by úřad opětovně kvalifikoval jako porušení zákona (ke zvýšení cen vstupních surovin dochází a zřejmě bude docházet i v budoucnu).

Výše pokut je stanovena i s ohledem na podíl, jaký účastníci řízení na trhu společně zaujmají, ovšem s přihlédnutím ke skutečnosti, že předpokládaného zvýšení ceny nebylo vzhledem k okolnostem uvedeným shora účastníky řízení dosaženo a současně též k tomu, že důvody ke zvýšení cen skutečně objektivně existovaly. Společný postup účastníků řízení v otázce zvyšování cen je však závažným porušením zákona..

S ohledem na skutečnost, že účastníci řízení koordinovali své soutěžní chování v oblasti cenové jako vzájemní konkurenti, působící na stejném relevantním trhu, jednalo se o porušení zákona v horizontální úrovni. K této skutečnosti úřad přihlédl jako k okolnosti přitěžující.

I když v průběhu správního řízení jeho účastníci přistupovali k plnění požadavků úřadu zejména na dodání podkladových materiálů vstřícně a s úřadem v této oblasti spolupracovali, je třeba konstatovat, že v průběhu správního řízení jeho účastníci neuznali, že se dopustili porušení zákona.

Úřad uložil pokuty ve výši uvedené ve výroku rozhodnutí, neboť uložení pokuty je jedním z prostředků k zajištění, aby pravidla hospodářské soutěže byla ze strany soutěžitelů respektována. Uložená pokuta vystihuje dvě základní funkce právní odpovědnosti, a to funkci represivní – postih za porušení povinností stanovených zákonem a funkci preventivní, která směřuje k předcházení porušování zákona. Ve shora uvedeném kontextu považuje úřad uložené pokuty za sankce odpovídající prokázané skutkové podstatě protisoutěžního jednání.

Ze všech shora uvedených důvodů úřad rozhodl tak, jak je ve výroku uvedeno.

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podle § 61 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení (správní řád) podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Luboš Rybák
pověřený
řízením III. výkonného odboru

Rozhodnutí obdrží:

- Ing. Jiří Janda, předseda představenstva a gen. ředitel Bupak Obaly a.s., Papírenská 41, 370 52 České Budějovice,

- JUDr. Jan Skřipský, Ph.D., advokát advokátní kanceláře JUDr. Petr Grobelný & JUDr. Jan Skřipský, Ph.D., Sokolská 21, 728 86 Ostrava 1, právní zástupce MODEL OBALY a.s., Těšínská 102, 746 01 Opava,
- Ing. Peter Horák, jednatel společnosti AssiDomän Packaging Česká republika s.r.o., Skandinávská 1000, 267 53 Žebrák,
- Mgr. Rudolf Grochal, advokátní koncipient, Solná 27, 746 00 Opava, právní zástupce Kappa Karton Morava, s.r.o., 747 41 Žimrovice,
- OBALEX s.r.o., Teplická 109, 407 01 Jílové u Děčína,
- Mgr. Pavel Pravda, advokátní kancelář Ródl & Partner, v.o.s., Platněfská 2, 110 00 Praha 1, právní zástupce THIMM Obaly, k.s., U Nádraží, 277 16 Všetaty,
- 1 x spis